

היסטוריה דתי

לבתי ספר דתיים

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעה וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.
פרק ראשון — משבר המודרנה — (25x2) — 50 נקודות
פרק שני — עלייה, קליטה והתיישבות במדינת ישראל — (25x2) — 50 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
- ד. הוראות מיוחדות: הבא בתשובותיך עובדות, ואל תסתפק בהערכות כלליות.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון — משבר המודרנה (50 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 1-3 (לכל שאלה — 25 נקודות).

- לפניך שתי טבלאות המציגות את הוצאות הביטחון של מעצמות באירופה בשנים שקדמו לפרוץ מלחמת העולם הראשונה. עיין בשתי הטבלאות, וענה על השאלה שלפניך.

טבלה 2

השינוי בהוצאות הביטחון של כמה מעצמות באירופה

1914-1910

המדינה	השינוי בהוצאות הביטחון (אחוזים)
צרפת	+ 10%
בריטניה	+ 13%
רוסיה	+ 39%
גרמניה	+ 73%

טבלה 1

סך כל הוצאות הביטחון של המעצמות* באירופה

1914-1870

השנה	הוצאות הביטחון (מיליוני לירות שטרלינג)
1870	94
1880	130
1890	154
1900	268
1910	289
1914	398

* המעצמות — גרמניה, אוסטרו-הונגריה, איטליה, צרפת, בריטניה, רוסיה.

(מקור: <http://www.thecorner.org/hist/wwi/militray.htm>)

- הצג את המגמה העולה מטבלה 1, והצג נתון חריג שנראה בטבלה 2. על פי מה שלמדת, הסבר את הקשר בין המגמה או הנתון החריג שהצגת ובין הלכי הרוח (תפיסות / אמונות / דעות) שרווחו באירופה בתקופה שקדמה למלחמת העולם הראשונה (הסבר אתך).

- אחד המאפיינים של משטר טוטליטרי הוא הפיקוח על הכלכלה. הצג שתי דרכים שבאמצעותן פיקחו משטרים טוטליטריים על הכלכלה בארצם. ציין מאפיין נוסף של משטרים טוטליטריים, והסבר כיצד הוא סייע להם לבסס את שליטתם על האזרחים.

- בחר בשלטון טוטליטרי שלמדת עליו: קומוניזם או פשיזם. — אם בחרת בקומוניזם, ענה על השאלה שלפניך: הסבר מדוע פגע המשטר הקומוניסטי בברית המועצות במיעוטים לאומיים במדינה. ציין והצג שני תחומים שבהם פעלה הייבסקציה בקרב יהודי ברית המועצות בשנים 1918-1930. — אם בחרת בפשיזם, ענה על השאלה שלפניך:

הצג את הרעיון העיקרי באידאולוגיה הפשיסטית באיטליה לאחר מלחמת העולם הראשונה. הסבר את השינוי שחל ביחס של מוסוליני כלפי היהודים במחצית השנייה של שנות השלושים, לעומת התקופה שקדמה לה.

פרק שני — עלייה, קליטה והתיישבות במדינת ישראל (50 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 4-6 (לכל שאלה — 25 נקודות).

4. הצג שני גורמים שפגעו בכלכלת ישראל בשנותיה הראשונות.

הסבר כיצד מדיניות הֶצְנָע שנקטה הנהגת המדינה בשנות החמישים סייעה לפתור בעיות כלכליות, אך גם פגעה בקבוצות מסוימות באוכלוסייה (סך הכול — שני הסברים).

5. בנספח לשאלה 5 מוצגת כרזת בחירות משנת 1951.

תוכן הכרזה: ביקורת על ההתנגדות של חבר הכנסת פרץ ברנשטיין ממפלגת הציונים הכלליים למדיניות העלייה החופשית.

הסבר כיצד הביקורת על התנגדותו של חבר כנסת זה למדיניות העלייה החופשית באה לידי ביטוי ברכיב אחד בכרזה. ציין שני קריטריונים שנקבעו לעלייה בשנת 1952, לאחר שהוחלט על הטלת מגבלות על העלייה. הסבר מה בסופו של דבר הכריע את הכף לטובת עלייה חופשית. בסס את תשובתך באמצעות דוגמה אחת.

6. "הרצועה הצרה שבין יפו לחיפה [...] המכילה [את] רובו של העם בישראל, לא תעמוד לאורך ימים בלי יישוב רב ומבוצר במרחבי הדרום והנגב".

(בן גוריון, ד', שנתון הממשלה, תשי"ז, 1957)

על פי מה שלמדת, הסבר מדוע בחרו רוב תושבי המדינה להתיישב במרכז הארץ.

על פי דברי בן גוריון, ציין מהי החשיבות של ההתיישבות באזורי הדרום והנגב, והסבר חשיבות זו על פי מה שלמדת.

על פי מה שלמדת, הצג סיבה נוספת למדיניות המעודדת התיישבות באזורים רחוקים מן המרכז.

בהצלחה!

נספח לשאלה 5 — כרזת בחירות

(<http://www.palestineposterproject.org/poster/we-must-ask-the-question>)